

Zapiski

Narte Velikonja — petdesetletnik.

Dne 8. junija je doživel 50 letnico dominsvetovec Narte Velikonja, ki se je uveljavil kot novelist in je postal mojster psihološke novele in karakterizacije iz otroškega in uradniškega življenja. Svet z otrokom in njihovimi problemi je navdih njegovih stvaritev. Že prve novele v Domu in svetu pred vojno so iz tega miljeja (zbrani v zbirki Otroci), ter so vzbujale zanimanje (Grafenauer: Naši najmlajši, DS 1916). Glavne njegove novele, ki še niso zbrane v posebni knjigi, pa so izhajale v naši reviji ter bile zanimiv in močan plod vdora nove duhovnosti v star psihološki realizem (Skrivnost, Večnost, Veržica, Štrajk, Tri gracije, Pomlad, Obraz, Na kliniki, Na hodniku itd.). Te novele z izredno močno karakteristiko in ostro duhovno oznako pomenijo velik napor misli in oblikovanja. Tem se pridružujejo novele in črtice iz Mladike (Gospa Amalija, Andrej Prem) ter knjižne izdaje: večerniška povest Višarska polena, ki so doživela tudi predelavo v dramo Njiva, ki je bila iz rokopisa igrana (Moste), ne pa tiskana; Sirote (Gorica), katerih hrvatski prevod je imel

uspeh; Naš pes (Mohorjeva knjižnica), Besede (Gorica), ki so izhajale tudi v Domoljubu; ter kramljanja Pod drobnogledom in Zbiralna leča, ki so izšla ob njegovi petdesetletnici pred nekaj dnevi. Precejšnja literarna žetev. Poleg tega se je udeleževal tudi kot prevajalec (Tunel, Kresalo duhov itd.) in kot pisatelj dramatskih del (Suženj, Župan) in igrski kritik (predsednik Ljudskega odra). Kot esejist pa so zanimivi njegovi članki v Času (Pregljev Plebanus Joannes), v Mladiki (o Koroščevi in Jegličevi materi), ter knjižica Jegličevih misli. Urejeval je Zoro, Klasje, Ilustracijo itd. in piše feljtone v dnevnikih.

To je samo na kratko označeno njegovo literarno udejstvovanje, s katerim se med petdesetletniki zadnjih let odlikuje s svojo svojsko literarno problematiko. Moč njegovega peresa je: jasna karakterizacija tipov, napet psihološki problem, živ otroški svet in vesela ironija, s katero se smeji človeškim slabostim. Nekaj njegovih novel (Na morju in druge) pa bo v moderni slovenski prozi postalo za vedno napisanih in bo pričalo o Velikonji kot močnem slovenskem pripovedniku. T. D.